MAATALOUS

Meillä tehtiin sukupolvenvaihdos ja seuraavalla viikolla jo eräs isäntä kyseli ostaa peltoja ja koneita, koska ”teillä nyt tuo tyttö jatkaa ja tilanpitohan loppuu”. **LYPSYKARJATILAN OMISTAJA, NAINEN**

Nainen pärjää lypsykarjatilan johdossa siinä missä mieskin

Varovaisuus ja velvollisuudentunto yhdessä näyttämisen tarpeen kanssa saattavat aiheuttaa henkisen uupumisriskin.

TIMO AALTO

Naisyrittäjiä tutkinut Katja Männistö harkitsee itsekin lypsykarjatilan jatkamista.

Nainen pärjää itsenäisenä maidontuottajana siinä missä mieskin, vaikka joutuu joskus kohtaamaan ennakkoluuloja ja epäilyä, Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelija **Katja Männistö** toteaa opinnäytetyössään.

Männistö valitsi opinnäytetyön aiheen oman elämäntilanteensa kannustamana. Hän pohtii parhaillaan, ryhtyisikö jatkamaan isänsä ja setänsä omistamaa runsaan 60 lypsävän tilaa Ylivieskassa.

Männistö löysi haastateltavikseen kahdeksan naisyrittäjää, kolme maatalousneuvojaa ja yhden opiskelijan. Näin pieni otos ei ole tilastollisesti merkitsevä mutta avaa silti mielenkiintoisen ikkunan naisyrittäjän elämään.

Yrittäjien yhteisenä nimittäjänä oli, että he omistavat lypsykarjatilan yksin ja tekevät sitä koskevat päätökset itsenäisesti.

Joukkoon mahtui monenlaisissa elämäntilanteissa olevia naisia.

Mukana oli alusta saakka yksin yrittäneitä, leski ja eronneita. Osalla naisista on avopuoliso, osalla myös lapsia.

Puolison merkitys naisyrittäjän elämässä on suuri: hänen asenteensa maataloutta kohtaan voi vaikuttaa paljon yrittäjän elämänlaatuun ja saattaa jopa ratkaista, jatkaako nainen tilaa vai ei.

Moni kyselyssä esille noussut asia pätee yhtä lailla myös miesyrittäjien elämässä, Männistö huomauttaa.

”Ihan sama, onko mies vai nainen”

Männistön mukaan oli ehkä yllättävääkin, ettei moni haastateltava nähnyt yksinyrittäjän sukupuolella olevan merkitystä.

”Minusta itselle ja ympäristölle on ihan sama, onko yrittäjä mies vai nainen”, eräs vastaajista totesi. ”Onko siis oikeasti tarvetta miettiä juuri naisten pärjäämistä, eikö silloin jo koko tasa-arvon ajatus ole vähän vinossa valmiiksi.”

Haastateltavat tunsivat pärjäävänsä niin taloudellisesti kuin töiden organisoinnin suhteen ja olivat elämäänsä tyytyväisiä.

”Kylänmiehet kyttäävät”

Tie yrittäjäksi ei aina ollut ollut helppo. Osa kertoi, että kotona suosittiin poikia ja tyttöjä oli kannustettu hankkimaan muun alan koulutus.

Kun jatkaja sitten oli tytär, omien vanhempien kielteinen asenne saattoi vaikuttaa yrittäjyyden alkutaipaleeseen. Yksi vastaajista kertoi kokeneensa muutaman ensimmäisen vuoden aikana, ettei hänellä ollut päätäntävaltaa ja että kaikkia hänen tekemiään päätöksiä arvosteltiin.

Yrittäjät kuvaavat itseään muun muassa sanoilla sitkeä, periksiantamaton, vahva ja päättäväinen. Kun yritystä oli näiden ominaisuuksien avulla luotsattu eteenpäin ja näyttöä pärjäämisestä annettu, ympäristön suhtautuminen saattoi muuttua positiivisemmaksi.

Eri yhteistyötahoista erityisesti pankin ja meijerin edustajat olivat suhtautuneet naisyrittäjään kannustavasti, samoin tilalla käyvät eläinlääkärit ja siementäjät.

Selkein epäileväisten ryhmä on ”kylänmiehet”. Tämän joukon katsotaan kyttäävän työnjälkeä pelloilla ja juoruavan yrittäjän asioista.

Sosiaalisia paineita kohdistuu myös naisyrittäjän kumppanin valintaan. Esimerkiksi näin:

”Peltotöitä tehdessä on ’vanhat isännät’ herkästi arvostelemassa esimerkiksi kyntöjälkeä. Sitten, kun löysin kumppanin ja hän alkoi tehdä töitä, huomio kiinnittyi ’uuteen vävyyn’ ja hänen tekemisiään arvostellaan kriittisesti.”

Sitkeyden ja päättäväisyyden lisäksi naisyrittäjiin liitetään usein ominaisuuksia kuten varovaisuus, ”pehmeys” ja velvollisuudentunto. Nämä yhdessä näyttämisen tarpeen ja kyttäämisen kohteena olemisen kanssa aiheuttavat yrittäjälle henkisen uupumisriskin, Männistö toteaa.

Hänen mielestään naisyrittäjät ovat usein joutuneet ”kovettamaan” itsensä pystyäkseen toimimaan miehisellä alalla.

”Ei kannata tappaa itseään työllä”

Naisyrittäjät näyttävät osaavan töiden delegoinnin.

Yrittäjä itse keskittyy karjatalouden töihin eli siihen, minkä parhaiten osaa ja mikä kannattaa.

Investointilaskelmat sekä jalostus- ja ruokintasuunnitelmat teetetään usein neuvojilla, verotuksessa ja kirjanpidossa auttaa tilitoimisto.

Kasvinviljelytöissä, rakentamisessa ja koneiden huoltotöissä auttaa usein puoliso, ulkopuolinen työntekijä tai urakoitsija.

Yksi haastateltavista kiteyttikin, ettei ”kannata tappaa itseään työllä”. Jos kaikki aika ja voimat kuluvat työhön, energiaa ei riitä tilan tulevaisuuden miettimiseen.

SATU LEHTONEN

Lajikeluetteloon 23 uutuutta

Kasvilajikelautakunta on hyväksynyt tämän vuoden kansalliseen lajikeluetteloon 23 uutta lajiketta.

Suomessa siementä voi tuottaa vain lajikkeista, jotka on merkitty lajikeluetteloon joko meillä tai jossain toisessa EU-jäsenmaassa.

Luetteloon hyväksyminen on lisäksi osoitus lajikkeen soveltumisesta viljelyyn Suomessa.

Alkuperäiskasvin pääsy luetteloon osoittaa, että lajikkeella on arvoa geenivarojen suojelussa.

Luetteloa pitää Elintarviketurvallisuusvirasto Evira.

Uusia öljykasvilajikkeita ovat kevätrapsit Smilla ja Majong. Smilla on saksalainen ja Majong ruotsalainen hybridilajike.

Syysviljoista lajikeluetteloon hyväksyttiin saksalainen hybridisyysruis Helltop.

Norjalainen Ragna on uusi monitahoinen ohralajike. Kaksitahoisia ohrauutuuksia ovat saksalainen Columbus, ruotsalainen SW Mitja ja Scrabble, joka tulee Britanniasta.

Kaksitahoiset lajikkeet ovat Panimolaboratorion ohrakomitean arvioitavana sen ratkaisemiseksi, soveltuvatko ne mallasviljelyyn.

Kotimaisen Borealin uutuuslajikkeita ovat Wappu-kevätvehnä, Wilhelmiina-kaura, Jymy-ruokaherne ja Oskutärkkelysperuna. Lisäksi Boreal edustaa saksalaista Flocke-kauraa ja Rocket-rehuhernettä. Rocket on keltasiemeninen.

Lajikeluetteloon hyväksyttiin myös norjalaiset Vinger- ja Haga-kaurat sekä saksalaiset Charly- ja Rocky-kaurat.

Nurmikasvilajikkeista luetteloon hyväksyttiin kotimainen Rubinia-timotei.

Uusina nurmikkolajikkeina meillä aloittavat Wagner 1, Rosetti 1, Greensleeves ja Capriccio -punanadat sekä Kaitosniittynurmikka. Lajikkeet tulevat Tanskasta ja Hollannista.

Alkuperäislajikkeista luetteloon pääsi syysruis Pääkkölä. Lajike on kotoisin Piippolasta ja omistajansa sanoin ”yli kaksimetrinen”.

SATU LEHTONEN

TILASIEMEN

Rocket on keltasiemeninen rehuherne.

Luomuviljan vienti USA:han helpottuu

Suomalaisen luomuviljan ja luomuviljajalosteiden vienti Yhdysvaltoihin helpottuu.

Kesäkuun alussa astuu voimaan EU:n ja Yhdysvaltojen solmima sopimus, joka yhtenäistää luomutuotteiden standardeja ja asiakirjaselvityksiä.

Vastaavasti Yhdysvalloissa tuotettujen luomuelintarvikkeiden tuonti EU-alueelle yksinkertaistuu.

EU:n maatalouskomissaari **Dacian Ciolos** ja Yhdysvaltojen apulaismaatalousministeri **Kathleen Merrigan** julkistivat sopimuksen Saksassa Bio Fach -messuilla.

Tiettyjen luomutuoteryhmien tuonti sekä vienti edellyttävät sopimuksesta huolimatta tarkempia asiakirjaselvityksiä. Sopimus ei koske vesiviljelytuotteita.

EU:n ja Yhdysvaltojen luomumarkkinoiden arvoksi on arvioitu noin 40 miljardia euroa.

EU ja Yhdysvallat ovat neuvotelleet luomutuotteita koskevista säädöksistä vuodesta 2003.

Nyt suomalaisen, kuten muunkin EU:sta vietävän luomun on täytettävä sekä EU:n että Yhdysvaltojen luomuvaatimukset.

MAIJA ALA-SIURUA

Maidon tuotanto väheni, jalosteiden kulutus kasvoi

Maitoa toimitettiin meijereihin viime vuonna 2 190 miljoonaa litraa, mikä oli 1,5 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2010.

Litroina vähenemä oli noin 32 miljoonaa litraa, mikä vastaa noin viiden päivän maitotuotosta. AB-alueella tuotanto väheni 1,7 prosenttia ja C-alueella 1,4 prosenttia. Tiedot ilmenevät Gallup Elintarviketiedon toteuttamasta maitomarkkinakatsauksesta.

Tuotantoa vähensi lehmien määrän pieneneminen ja keskituotoksen lasku.

Tuotos laski vajaan puoli prosenttia, 7 700 litraan. Lasku johtui edellisen kesän helteistä, jotka alensivat hedelmällisyyttä ja pidensivät poikimaväliä. Myöskään viime kesän nurmirehu ei ole lypsättänyt edellisvuotisen tapaan.

Tuontimaidon määrä kasvoi runsaat viisi prosenttia, yli 52 miljoonaan kiloon.

Luomumaidon tuotanto kasvoi runsaat neljä prosenttia.

Rasvaisille yhä lisää kysyntää

Maitotuotteiden kulutus jatkoi kasvuaan. Ennakkotietojen mukaan kaikkien maitotuotteiden yhteenlaskettu käyttö lisääntyi lähes kolme prosenttia.

Suosiotaan kasvattivat edelleen etenkin rasvaiset maitotuotteet: voi, kerma ja juustot. Voin kulutus nousi yli 20 prosenttia, kerman vajaat kymmenen prosenttia ja juustojen viisi prosenttia.

Myös jugurttien kulutus kasvoi pari prosenttia. Maidon juonti väheni noin prosentin ja piimän kolme prosenttia.

Voin kulutuksen kasvusta puolet katettiin tuonnilla, joka yli kaksinkertaistui edellisvuodesta.

Maitonesteiden, muun muassa maitojen, kerman ja jugurttien vienti kasvoi runsaat 13 prosenttia. Viennistä puolet oli jugurtteja. Maitoenesteiden tuonti kasvoi pari prosenttia.

Juustoista lähes puolet ulkomailta

Juustojen tuonti kasvoi yhä hurjasti, 17 prosenttia edellisvuodesta. Kulutuksen kotimaisuusaste oli enää runsaat 56 prosenttia, kun ulkomaisia juustoja tuotiin maahan yli 52 miljoonaa kiloa.

Jugurteissa kulutuksen kotimaisuusaste oli yli 70 prosentia, mutta ulkomaisten jugurttien osuus kasvaa vähitellen.

Maitotuotteet maksoivat kaupassa keskimäärin vajaat neljä prosenttia edellisvuotista enemmän. Eniten nousi voin kuluttajahinta, joka kasvoi noin viidenneksen.

Maidon tilityshinta nousi viime vuonna 10 prosenttia ja oli keskimäärin 40,58 senttiä litralta.

Lehmämäärä väheni 3 100:lla

Maidontuotanto on vähentynyt vuodesta 2005 yhteensä seitsemän prosenttia.

Tilojen määrä on samassa ajassa pienentynyt 35 prosenttia, vajaasta 16 000:sta alle 10 000:en. Vuoden 2011 lopulla maitotiloja oli 9 938.

Tuotannosta luopui viime vuonna 648 tilaa, eli noin kuusi prosenttia maitotiloista. Luopuminen väheni hieman vuodesta 2010.

Lypsylehmien määrä pieneni runsaan prosentin, 3 100 lehmällä. Vuoden lopussa lehmiä oli 281 500.

Kuluvana vuonna lehmämäärän ennustetaan laskevan noin puoli prosenttia, runsaaseen 282 000 lehmään. Tilamäärän ennuste on 9 600 maitotilaa, ja keskilehmäluvun ennuste 29,5.

Tuotannon odotetaan kasvavan viimevuotisesta noin 1,2 prosenttia, runsaaseen 2 200 miljoonaan litraan.

TERHI TORIKKA

Maitobarometri, tammi–joulukuu 2011

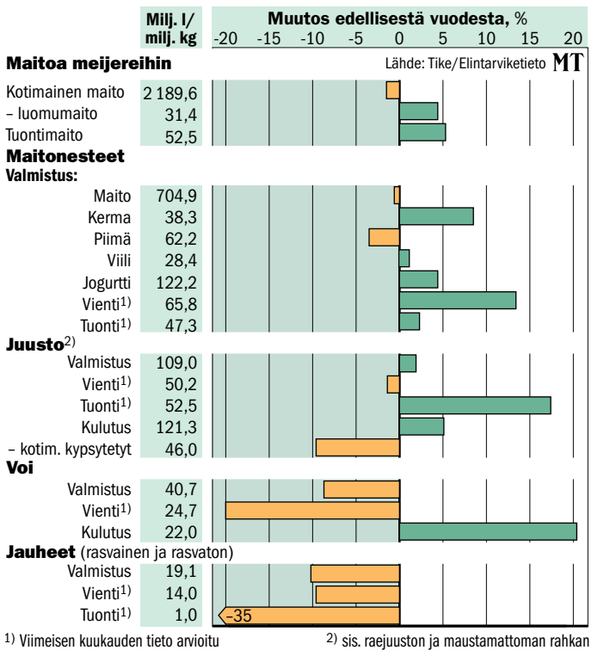

Maidontuotanto kasvaa maailmalla

Maidontuotanto kasvaa lähes kaikissa suurissa maidon viejämaissa, kertoo ruotsalaislehti Lantbruk verkkosivuillaan. Esimerkiksi Uudessa-Seelannissa Aasian kasvanut maitojauheen kysyntä saanut monet tuottajat panostamaan voimakkaasti tuotantoon.

Kolmen viime kuukauden aikana Uuden-Seelannin tuotanto on ollut yhdeksän prosenttia viimevuotista suurempi.

Tuottajat saavat nyt maidosta parempaa hintaa kuin pitkään aikaan, minkä vuoksi moni tuottaja luopuu lampaista ja siirtyy maidontuottajaksi.

Maidontuotanto on kasvanut myös Argentiinassa noin 11 prosenttia, Australiassa neljä prosenttia, Yhdysvalloissa 2,5 prosenttia ja EU:ssa kaksi prosenttia.

MT

Traktorihuutokaupalla apua Afrikkaan

Saksan Hannoverissä järjestetyssä Agritechnica-näyttelyssä viime marraskuussa vierailleet saivat mahdollisuuden käyttää luovuuttaan.

Valtran osaston keskipisteenä oli N113 HiTech -traktori, johon vierailijat saivat maalata sormenjälkensä ja kirjoittaa nimikirjoituksensa.

Oman merkkinsä jätti lähes 6 500 ihmistä.

Traktori myydään Richie Brothersin huutokaupassa Saksan Meppenissä 25. toukokuuta. Huutokaupasta saaduilla varoilla lahjoitetaan Weiveldin maatalouskoululle Etelä-Afrikassa A93 HiTech -traktori sekä annetaan materiaalia ja teknistä koulutusta.

Tarjouksia voi jättää myös internetissä sekä tilaisuuden aikana että noin kuukautta ennen huutokauppaa.

MT

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Argillanderit Pohjois-Savon marjanviljelijöiksi

Antti ja **Ilkka Argillander** Siilinjärveltä on valittu Pohjois-Savon vuoden marjanviljelijöiksi. Valinnan teki Hedelmän- ja marjanviljelijäin liiton Kuopion piiri.

Veljesten tilalla on viljelyssä mansikkaa, vadelmaa, mustaherukkaa, pensasmustikkaa sekä mesimarjaa ja joitakin omenapuita.

Satoa myydään suoraan tilalta itsepoimien tai valmiiksi poimittuna sekä alueen kaupoissa. Lisäksi marjoja pakastetaan omalla tilalla ja toimitetaan tukkukauppaan.

Tilalle on rakennettu myös jatkojalostustilat, joissa tehdään mehuja marjoista ja omenoista.

Maitotilojen määrä romahtanut Lapissa

Vuonna 2002 Lapissa oli 840 maidontuottajaa, jotka lypsivät tiloillaan yhteensä 107 miljoonaa litraa maitoa. Viime vuoden lopussa tuottajia oli enää 443 ja maitomäärä 88 miljoonaa litraa. Se ei riitä edes kattamaan oman maakunnan asukkaiden maidonkulutusta, Yle Uutiset kertoo.

Sukupolvenvaihdoksilla ei yksin kyetä pelastamaan Lapin maidontuotantoa. MTK Lapin puheenjohtajan **Juhani Lampelan** mielestä luopuvilta tiloilta vaadittaisiinkin rohkeutta turvata elinvoimaisen tilan jatkuvuus myymällä se vaikka suvun ja perheen ulkopuolelle.

”Sukutilaa pitävä ei halua olla se viimeinen, joka tilan sitten myy vieraalle.”

Tukitiedot julki perjantaina

Maaseutuvirasto julkistaa perjantaina 24.2. tiedot viime vuonna maksamistaan tuista.

Mavin tiedostustilaisuuden aiheina ovat muun muassa tukijärjestelmä ja tukien merkitys, uusimpien tukitietojen tarkastelu ja tukitietojen julkistamismenettely.

Riittämättömistä varoajoista halutaan tietoa

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea pyytää maidontuottajilta tietoja toteutuneista varoajoista ja epäillyistä riittämättömistä varoajoista.

Uusien ja aiempaa herkempien testausmenetelmien myötä on mahdollista, että joidenkin tuotantoeläimille tarkoitettujen eläinlääkevalmisteiden varoajat ovat riittämättömiä.

Maidon antibioottijäämiä eläimelle annetun hoidon jälkeen on totuttu tarkastelemaan T101-testillä.

Nyt markkinoille on tullut korvaavia testejä, jotka ovat herkempiä havaitsemaan alhaisempia pitoisuuksia muun muassa penisilliinien ja sulfonamidien osalta.

Koska testejä käytetään pääasiassa tiloilla ja meijereissä, Fimean tiedonsaanti varoaikojen käytännön toteutumisesta riippuu tuottajien aktiivisuudesta

Ilmoituksen epäillystä riittämättömästä varoajasta Fimealle voi tehdä eläinlääkäri, mutta myös tuottaja esimerkiksi yhteistyössä meijerin neuvojan kanssa.

Ilmoituksen voi tehdä täyttämällä eläinlääkkeiden haittavaikutusilmoitus -lomakkeen Fimean verkkosivuilla *(www.fimea.fi/tietoa_fimeasta/lomakkeet)*, soittamalla numeroon (09) 473 341, tai sähköpostitse.

Fimea on kiinnostunut myös käytännössä toteutuneesta varoajasta, koska varoaikatutkimukset tehdään terveillä eläimillä. Sairailla eläimillä lääkevalmisteen poistuminen elimistöstä voi olla poikkeavaa. Lisäksi terveidenkin eläinten välillä esiintyy luonnollista vaihtelua.

Tarkentavat varoaikatutkimukset tai myyntiluvan myöntämisen jälkeen ilmenneet uudet tiedot saattavat johtaa eläinlääkevalmisteen varoajan muuttamiseen. Muuttuneista varoajoista tiedotetaan eläinlääkäreille.

MT

Utaretulehduksen esiintymistä seurataan lettupannutestillä. Tulehduksen hoitoon käytetään antibiootteja.